

Сказаним визначається виняткова актуальність питання про необхідність ґрунтовної підготовки кадрів для потреб ринкової економіки всіх її рівнів. Йдеться, зокрема, про глибоку фундаментальну підготовку фахівців для ринкової економіки, особливо за нових умов роботи вищих навчальних закладів України. Справа у тому, що фахівці всіх суб'єктів господарювання повинні бути добре підготовлені щодо питань економіки як у цілому, так і макро- і мікроекономіки. Це пов'язане з отриманням усіма суб'єктами господарювання права виходу на зовнішній ринок.

Зростання вимог до економічної підготовки фахівців у нових умовах означає насамперед підвищення рівня їхньої теоретичної підготовки. А це означає необхідність введення нових курсів і спецкурсів дисциплін, що диктується потребами ринку.

Оскільки у нинішніх кризових умовах Міністерство освіти не має можливості оперативної готувати методичне забезпечення для нових курсів і спецкурсів дисциплін, то саме кафедри і вузи змушені взяти на себе виконання цієї великої і відповідальної роботи.

Складовими методичного забезпечення неодмінно повинні бути: робочі програми; плани семінарських занять, практичних занять, методичні вказівки, які включали б навчально-тематичні плани повного і скороченого курсу, перелік питань для співбесід (для заочників), перелік екзаменаційних питань, тематику курсових робіт, методичні вказівки і тексти лекцій з кожної теми курсу, списки рекомендованої літератури, тексти для проведення контролю (замірів) знань студентів. Можуть бути й інші форми методичного забезпечення, які у комплексі сприяли б належній підготовці фахівців для ринкової економіки.

*М.І.Макаренко
(м.Суми)*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КУРСУ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

Перехід у викладанні економіко-теоретичних дисциплін від формаційної до рівневої структури вимагає виділення у їх складі таких важливих курсів, як теорія мікроекономіки і макроекономічна теорія, що вивчаються у вузах і на факультетах економічного профілю. Таке структурування економічної теорії слід визнати найдоцільнішим у фаховій підготовці економістів, оскільки воно відбиває

логіку розвитку ринкових відносин і йде у руслі світового досвіду викладання економічної науки.

Головна мета, яку переслідує викладання макроекономічної теорії, полягає у вивченні студентами особливостей економічних процесів на макrorівні, умов і факторів рівноваги у різних підрозділах національного ринку, специфіки економіки як єдиного цілісного організму. Завдання, що випливають з поставленої мети, стосуються отримання майбутніми фахівцями з практичної мікроекономіки різнобічних знань, які охоплюватимуть основні засади функціонування макроекономіки, формування вмінь аналізувати народногосподарську ситуацію у країні та за її межами, вироблення навичок адекватно оцінювати заходи державного регулювання економіки і приймати обґрунтовані рішення відповідно до змін у макросередовищі.

Теоретичною основою дисципліни мають бути фундаментальні й прикладні дослідження вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі макроекономіки, економіко-правові документи української держави з питань оподаткування, зайнятості, грошово-кредитної, зовнішньоекономічної й соціальної політики. На жаль, кількість наукової літератури з ринкової економіки досі залишається вкрай обмеженою, а якісний склад — незадовільним. Ще більшою мірою ця проблема стосується макроекономіки. Видані у минулі роки невеликими тиражами для обмеженого доступу праці з макроекономіки зарубіжних учених зараз являють собою бібліографічну рідкість, і використання їх у навчальному процесі практично неможливе. Слід перевидати у достатній кількості хоча б російською мовою широко відомі у світі твори Дж.Кейнса, Дж.Гелбрейта, М.Фрідмена та ін. або ж піти шляхом спеціального відбору текстів відповідно до програми і видання невеликої за обсягом хрестоматії макроекономіки.

Ще пекельніші негаразди склалися у забезпеченні навчального процесу підручниками й посібниками з цього предмета. Матеріал, що міститься у загальних підручниках ринкової економіки, не відповідає за глибиною викладу питань вимогам економічних вузів і факультетів, оскільки охоплює лише основні проблеми макроекономіки і розрахований на загальне ознайомлення з ним студентів неспеціальних спеціальностей. Перекладені ж на російську мову спеціальні підручники американських і західноєвропейських авторів не враховують особливостей макроекономічних процесів у перехідній економіці нашої держави, часто ґрунтуються на надлишковому тематичному апараті, що не завжди на користь теоретичним засадам

науки. Отже, існує нагальна потреба у вітчизняному підручнику макроекономічної теорії, розрахованому на програму 100—140 годин, який би поряд зі світовою економічною думкою містив досвід господарських перетворень в Україні та інших країнах СНД.

Структура курсу має включати три частини. Перша з них присвячена питанням специфіки макроекономічної теорії у порівнянні з мікроекономікою. Особливості зумовлені як новим предметом вивчення, так і специфікою застосування методів економічного аналізу. У цій частині також викладаються основні показники макроекономіки з акцентом на національному обсязі виробництва і його вимірюванні; дається ґрунтовна характеристика системи балансів народного господарства і системи національних рахунків. У другій частині йдеться про проблеми макроекономічної рівноваги національного ринку. У центрі вивчення знаходяться сукупний попит, сукупна пропозиція і рівновага товарного, грошового ринку і ринку праці у моделях різних економічних шкіл. Нарешті, третя частина охоплює теоретичні засади державного регулювання економіки, основні принципи формування економічної політики та їх реалізацію через діяльність парламенту й уряду в галузі фінансової, грошової, соціальної та зовнішньоекономічної політики.

Викладання макроекономічної теорії на сучасному рівні потребує застосування у навчальному процесі активних форм навчання — проблемно-інформативних лекцій, семінарів-дискусій, ділових ігор. Для успішного оволодіння курсом студенти повинні мати певну теоретичну, математичну і комп'ютерну підготовку.

В.М.Марчук
(м.Київ)

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ І ЗМІСТУ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ПРОФІЛЕМ ВУЗУ

Проблема визначення обсягу і змісту правової підготовки фахівців за профілем вузу розв'язується на перетині правильного розв'язання двох інших підпроблем, які служать критеріями її наукового обґрунтування. Перша з них пов'язана з потребою людства юридичному законі. Тут проглядаються два аспекти: ставлення людини до закону і навпаки — ставлення закону до людини. Друга пов'язана із соціальною роллю (чи навіть ролями), яку відіграє людина